

EXAMEN MAVO

2012

Donderdag 31 mei
07.30 – 10.00

ARUBA

GESCHIEDENIS

Tijdvak 1

Dit examen bestaat uit 50 vragen

open vragen 31 ☐

gesloten vragen 19 ☐

Voor elke vraag is maximaal 2 punten te scoren. Als bij een vraag een verklaring of uitleg wordt gevraagd, worden meestal aan het antwoord geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt. Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

DE KOUDE OORLOG

1 p ■ 1. In 1938 werd de Conferentie van München gehouden. Welke landen hadden deelgenomen aan de Conferentie van München?

- A. Duitsland – Groot-Brittannië – Frankrijk – Tsjecho-Slowakije
- B. Duitsland – Italië – Groot-Brittannië – Sovjet-Unie
- C. Duitsland – Italië – Groot-Brittannië – Frankrijk
- D. Verenigde Staten – Sovjet-Unie – Groot-Brittannië – Frankrijk

2 p ■ 2. In maart 1939 bezette Hitler heel Tsjecho-Slowakije. Frankrijk en Groot-Brittannië zochten toen steun bij Stalin, maar hij weigerde. Leg uit waarom Stalin zijn steun weigerde.

2 p ■ 3. Churchill was een politieke tegenstander van Stalin. Toch besloot hij in 1941 om met Stalin samen te werken. Schrijf één (1) politieke reden op waarom Churchill vanaf juni 1941 toch met Stalin ging samenwerken.

Bekijk bron 1 en beantwoord vraag 4.

Bron 1: Amerikaanse en Russische soldaten in Duitsland (1945).

2 p ■ 4. De foto is door de Geallieerden in scène gezet voor propagandadoeleinden. Wat was het doel van de geallieerden met deze propaganda foto?

1 p ■ 5. In februari 1945 kwamen de Grote Drie bijeen op de Conferentie van Jalta. Wat werd afgesproken tijdens de Conferentie van Jalta?

2 p ■ 45. Welke omschrijving hoort bij welk begrip? Er blijven twee begrippen over.

Omschrijving:

- a. de meeste mensen leven van landbouw en ambacht.
- b. het delen van grondstoffen.
- c. de mogelijkheid om van sociale klasse te veranderen.
- d. relaties die mensen onderling onderhouden.

begrip:

- 1. mijnbouw
- 2. industriële samenleving
- 3. sociale banden
- 4. sociale segregatie
- 5. sociale mobiliteit
- 6. agrarisch-ambachtelijke samenleving

Hieronder staan zes (6) stellingen (1 t/m 6) over de Arubaanse samenleving.

- 1. Aruba had een eenzijdige economie.
 - 2. Inkostenbronnen waren weinig.
 - 3. Er woonden weinig mensen op Aruba.
 - 4. De belangrijkste vorm van landbouw was zelfvoorzienend landbouw.
 - 5. Door de toegenomen welvaart kwamen veel buitenlandse handelaren zich op Aruba vestigen.
 - 6. De bevolking was arm.
- 2 p ■ 46. Welke stellingen passen bij de agrarisch-ambachtelijke samenleving van Aruba aan het eind van de 19^e eeuw? Schrijf alleen de nummers op.

De komst van de olieraffinaderij had grote gevolgen voor de economie van Aruba.

2 p ■ 47. Schrijf twee (2) gevolgen op die de komst van de olieraffinaderij op Aruba had voor de Arubaanse economie.

2 p ■ 48. Schrijf twee (2) verschillen op tussen de industrialisatie van de Engelse en de Arubaanse samenleving.

Met de komst van de olie-industrie in 1924 onderging Aruba een economische en sociale gedaantewisseling. De grondstof voor de raffinaderij kwam uit Venezuela.

Voordien was Aruba voor een groot gedeelte afhankelijk van de landbouw en visserij.

Aruba was na 1924 niet meer afhankelijk van de landbouw en visserij.

2 p ■ 49. Was dit een gevolg of een oorzaak van de komst van de olie-industrie op Aruba? Leg je antwoord uit.

Naast de olie-industrie ontstonden ook steeds meer toeleveringsbedrijven. Deze waren onder andere: bakkers, winkeliers, metaalslagers en architecten. De handel op Aruba onderging een gigantische bloei.

2 p ■ 50. Wat is het verband tussen de gigantische bloei die de handel op Aruba onderging en de olie-industrie op Aruba? Leg je antwoord uit.

Pas in 1610 werd Noord-Amerika gekoloniseerd. Er waren geregeld conflicten tussen de Indianen en kolonisten. Het bloedbad van 'Wounded Knee' (1890) was het laatste gewapende conflict in de oorlog tussen de Indianen en de kolonisten.

Wat was de voornaamste oorzaak van gewapende conflicten tussen de Indianen en de kolonisten vanaf de eerste nederzettingen in 1610?

Geef van de onderstaande zinnen aan of het om een feit of een mening gaat.

- Landbouw was in de Verenigde Staten rond 1785 het belangrijkste middel van bestaan.
- De Noordelijke Staten waren economisch sterker dan de Zuidelijke Staten.
- De ontwikkeling van de stoomboot was belangrijk voor de infrastructuur.
- De Afro-Amerikanen in de Zuidelijke Staten werden slechter behandeld dan die in de Noordelijke Staten.

Bekijk bron 12 en beantwoord vraag 42.

Bron 12: EBA

Wat wilde Harriet B. Stowe, schrijfster van "Uncle Tom's cabin", bereiken met haar boek?

Door de opkomst van de auto-industrie hadden de spoorwegen niet meer een leidende rol.

Wat voor invloed had de opkomst van de auto-industrie op de horecabedrijven?

Geef aan of de onderstaande zinnen juist of onjuist zijn.

- Alle Afro-Amerikanen in het Noorden van de Verenigde Staten hadden al in 1803 hun vrijheid gekregen.
- De opkomst van de Ku-Klux-Klan was een bewijs dat de blanken in het zuiden van de Verenigde Staten de zwarten als medeburgers hadden geaccepteerd.
- Na de afschaffing van de slavernij werden de Afro-Amerikanen in de Verenigde Staten niet meer gediscrimineerd.
- Vanwege de geweldloze acties van de Afro-Amerikanen, in de periode van 1954-1968 in de Verenigde Staten, zijn verschillende segregatiewetten afgeschaft.

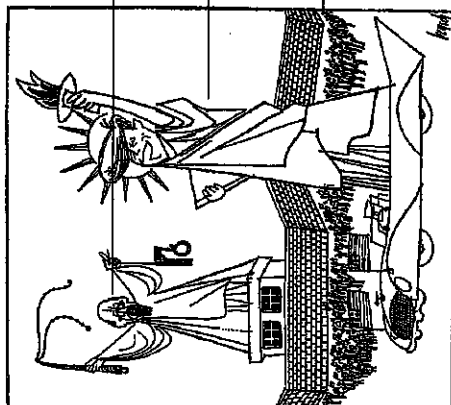
Hieronder staan vier (I t/m IV) beweringen over het communisme in de Sovjet-Unie.

- Arbeiders werden gestimuleerd om binnen vijf jaar zoveel mogelijk eigen bedrijven te beginnen.
- Arbeiders werkten op basis van een plan economie, die precies voorschreef hoeveel er geproduceerd moest worden.
- Boeren werden verplicht om elke vijf jaar grond te kopen van de overheid.
- Boeren werkten op basis van een plan economie die gebaseerd was op vraag en aanbod.

Welke bewering is juist?

- alleen I
- alleen II
- alleen III
- alleen IV

Bekijk bron 2 en beantwoord vraag 7.

Bron 2 EBA

Standbeeld van Walter Ulbricht, president van Oost-Duitsland met een zweep en galg in zijn handen.

De president van de Verenigde Staten, John F. Kennedy, is afgebeeld als het vrijheidsbeeld met in de ene hand de constitutie en in de andere hand de eenwige vlam.

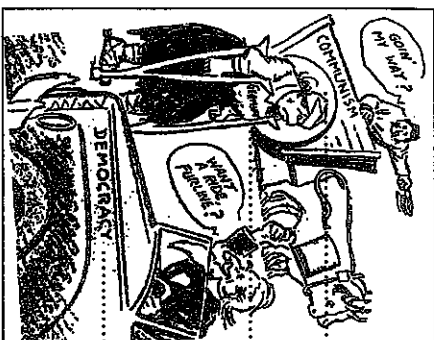
de Berlijnse muur

Deze tekening is gemaakt naar aanleiding van het bezoek van president Kennedy aan Berlijn in 1963. Is de tekening een voorstander of tegenstander van het Westen? Verklaar je antwoord.

Welke gebeurtenis was de directe aanleiding voor de bewapeningswedloop tussen de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie tijdens de Koude Oorlog?

- het atoomexperiment van de Sovjet-Unie in 1949
- de blokkade van Cuba door de Amerikanen in 1963
- de Amerikaanse bemoeienis in Vietnam in 1965
- de Amerikaanse atoombommen op Japan in 1945

Bekijk bron 3 en beantwoord vraag 9.

Vertaling: "Gaaf u dezelfde richting op als ik?"

..... communisme

..... De kreupele vrouw stelt Duitsland voor.

"Wilt u meertijden mevrouw?"

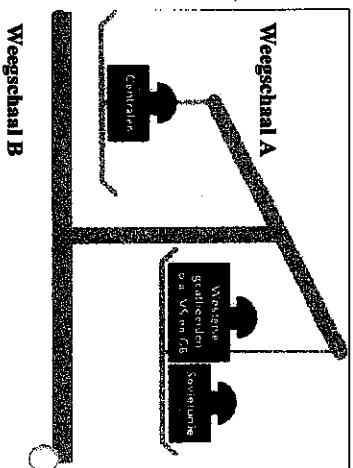
..... Democratie

Bron 3: Spotprent Oost-West tegenstelling.

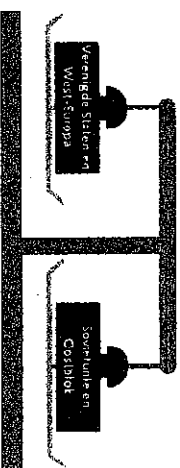
2 p □ 9. Is de spotprent gemaakt door iemand uit het Westen of iemand uit het Oostblok? Leg je antwoord uit.

Bekijk bron 4 en beantwoord vraag 10.

In bron 4 zijn twee weegschalen, weegschaal A en weegschaal B die elk de machtsverhoudingen in de wereld uit een bepaalde periode weergeven. Welke weegschaal geeft de machtsverhouding aan in de periode tijdens de Koude Oorlog? Leg je antwoord uit.

Weegschaal B

Bron 4: EBA

Rond 1700 woonden de meeste mensen in Europa op het platteland.

2 p □ 34. Schrijf twee (2) kenmerken op van het platteland rond 1700 in Europa.

Het bezit van koloniën maakte de opkomst van de Industriële Revolutie in Engeland mogelijk.

2 p □ 35. Leg uit waarom het bezit koloniën de opkomst van de Industriële Revolutie in Engeland mogelijk maakte.

Over de periode vóór en tijdens de Industriële Revolutie bestaan verschillende stellingen over het begrip "productie". Hier volgen enkele van deze stellingen:

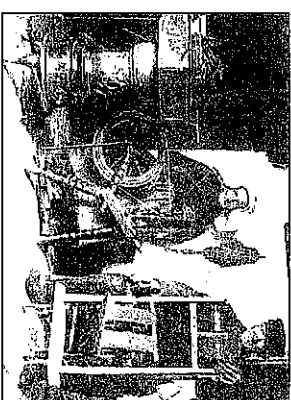
1. Er is sprake van lage productie met een afwisselende kwaliteit.
2. Er is sprake van een arbeider die het product van het begin tot het einde maakt.
3. Er is sprake van arbeiders die aan een klein deel van het eindproduct werken.
4. Er is sprake van massaproductie in zo weinig mogelijk tijd.

2 p ■ 36. Welke twee (2) stellingen hebben betrekking op de periode tijdens de Industriële Revolutie?

Bekijk bron 11 en beantwoord vraag 37.

Naar landbouw was ambacht rond 1700 ook een belangrijk middel van bestaan in Europa.

2 p □ 37. Welk ambacht is hier op de foto te zien?

Bron 11: EBA

2 p ■ 38. Welke van de onderstaande zinnen passen het best bij het begrip industrialisatie en welke bij het begrip urbanisatie? Schrijf alleen de juiste nummers op.

1. De woningen van de arbeiders lagen dicht bij de fabrieken.
2. Er werden kanalen gegraven en spoorwegen aangelegd.
3. Producten werden sneller en goedkoper gemaakt.
4. Veel boeren trokken naar de stad, de steden groeiden.
5. Gelijdelijke uitbreiding van intensief bewoonde gebieden, als gevolg van bevolkingsgroei.

2 p ■ 39. Welke van de onderstaande feiten zijn gevolgen van de industrialisatie? Schrijf alleen de juiste nummers op.

1. kinderarbeid
2. stijging van de welvaart
3. slechte leefomstandigheden
4. ontstaan industriële samenleving
5. betere leefomstandigheden
6. opkomst kapitalisme

Pas in 1610 werd Noord-Amerika gekoloniseerd. Er waren geregeld conflicten tussen de Indianen en kolonisten. Het bloedbad van 'Wounded Knee' (1890) was het laatste gewapende conflict in de oorlog tussen de Indianen en de kolonisten.

Een vergadering van een Amerikaanse president en zijn kabinet tijdens de Koude Oorlog. Hier volgt een fragment uit de vergadering:

"We hebben zes mogelijkheden:

1. Niets doen
2. Onze ambassadeur naar Moskou sturen met het verzoek om de raketten weg te halen.
3. We gaan naar de Verenigde Naties
4. Een blokkade instellen
5. Een luchtaanval uitvoeren
6. Overgaan tot invasie

2 p □ 28. Welk conflict werd in deze vergadering besproken?

1 p □ 29. Welke van deze mogelijkheden heeft de Amerikaanse president uiteindelijk gekozen?

In de Verenigde Staten en in Europa werd krachtig geprotesteerd tegen de politiek van de Amerikaanse regering in Vietnam. Uiteindelijk trokken de Amerikanen hun troepen in 1973 terug.

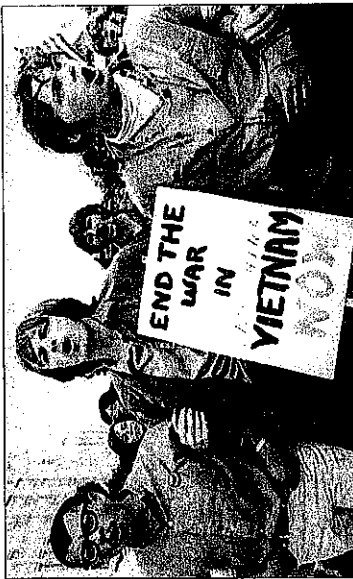
2 p □ 30. Wat was het gevolg hiervan voor Zuid-Vietnam?

In 1954 is het niet gelukt om de Koreaanse oorlog definitief door een vrede te regelen.

1 p ■ 31. Wat was het uiteindelijk resultaat van de Koreaanse oorlog?

- A. De Amerikaanse bevelhebber werd door president Truman ontslagen.
- B. Er kwam een 4 km-brede gedomitiseerde zone tussen Noord- en Zuid-Korea.
- C. De Sovjet-Unie steunde Noord-Korea met grote hoeveelheden tanks en zware wapens.
- D. China stuurde een leger van 300.000 man die het VN leger volkomen vernaste.

Bekijk bron 10 en beantwoord de vragen 32 en 33

Bron 10: EBA

Een demonstratie ergens in de Verenigde Staten, tijdens de Koude Oorlog, tegen de oorlog in Vietnam.

Op het bord staat:
"Beëindig NU de oorlog in Indochina
VIETNAM"

De oorlog in Vietnam riep in de Verenigde Staten steeds meer verzet op.

2 p □ 32. Schrijf één (1) reden op waarom het verzet tegen de oorlog in Vietnam als maar toenam.

2pt ■ 33 In welke periode vond deze oorlog plaats?

- A in de periode 1945-1950
- B in de periode 1950-1954
- C in de periode 1954-1963
- D in de periode 1964-1973

In 1955 richtte de Sovjet-Unie, samen met de Oostbloklanden, een militair bondgenootschap op: het Warschaupact.

1 p ■ 11. Het Warschaupact was een directe reactie op:

- A. de oprichting van de NAVO
- B. het toetreden van de BRD tot de NAVO
- C. de Cuba Crisis
- D. de blokkade van Berlijn

2 p □ 12. Leg uit waarom het Marshallplan ook economisch voordelig was voor de Verenigde Staten.

2 p □ 13. Waarom was de economische ontwikkeling van Oost- en West-Duitsland al vanaf het begin van de Koude Oorlog verschillend?

In 1961 werd de Berlijnse Muur gebouwd.

2 p □ 14. Waarom besloot de Oost-Duitse regering om de Berlijnse Muur te bouwen?

2 p □ 15. Schrijf twee (2) gevolgen op voor de Oost- en West-Berlijners door de bouw van de Berlijnse Muur.

Vanaf 1988 was er sprake van vermindering van kernwapens van de Verenigde Staten en van de Sovjet-Unie.

1 p ■ 16. Wat was hiervoor de directe aanleiding?

- A. het ingrijpen van Sovjet-Unie in Tsjecho-Slowakije
- B. de blokkade van Cuba
- C. de bijeenkomst van Gorbatsjov en Reagan op IJsland
- D. het terugtrekken van Russische troepen uit Afghanistan

Lees bron 5 en beantwoord vraag 17.

Verklaring van de Amerikaanse president Truman:

Regeringstroepen, die bewapend waren om grensschendingen te voorkomen en de binnenlandse veiligheid te verzekeren, werden aangevallen door invasie strijdkrachten. De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties heeft de invasietroepen verzocht de vijandelijkheden te staken en zich terug te trekken achter de 38e breedtegraad. Dit hebben zij niet gedaan. Door deze aanval is het duidelijk dat het communisme is afgestapt van de methode van omverwerping van regimes om onafhankelijke staten te veroveren en zich thans bedient van gewapende invasie en oorlog. De lucht- en zeestrijdkrachten van de VS kregen de opdracht bescherming en steun te bieden.

Bron 5: EBA

1 p ■ 17. Over welk conflict gaat bron 5?

- A. het conflict in Vietnam
- B. het conflict in Cuba
- C. het conflict in Hongarije
- D. het conflict in Korea

Bekijk bron 6 en beantwoord vraag 18.

Bron 6: www.Google.com

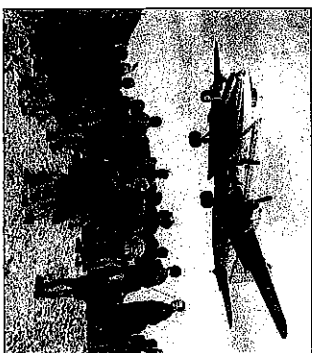
Bron 6 is een illustratie van hoe de "domino theorie" werkte: de landen worden als domino stenen voorgesteld, die één voor één omvallen. De "domino theorie" houdt in dat als een land communistisch wordt de kans groot is dat de andere landen in de regio ook communistisch zullen worden, zoals domino stenen op een rij gezet omvallen als er één wordt omgeslagen.

2 p □ 18. Leg uit wat het verband is tussen de Trumanleer en de "domino theorie"?

Na het einde van de Tweede Wereldoorlog is door Churchill in 1946 voor het eerst het begrip "Ijzeren Gordijn" genoemd. De relatie tussen de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie verslechterde door de toegenomen spanningen.

2 p □ 19. Waarom sprak Churchill van een "Ijzeren gordijn"?

Bekijk bron 7 en beantwoord vraag 20.

Luchtdrug boven Berlijn

Bron 7: EBA

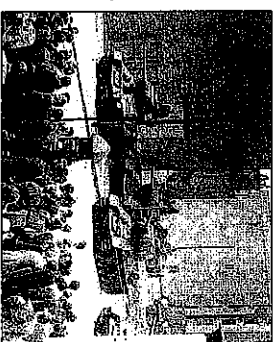
2 p □ 20. Wat was de oorzaak voor het instellen van een luchtdrug boven Berlijn?

Bekijk bron 8 en beantwoord vraag 21

Veertig jaar lang maakten de Sovjet-Unie uit hoe het bestuur en de economie van de Oostbloklanden werden geregeld. Inderen men het tegen protesteerde en in opstand kwam, stuurde de Sovjet-Unie haar leger om "de orde" te herstellen.

2 p □ 21. Schrijf twee (2) Oostbloklanden op waar de Sovjet-Unie op bloedige wijze ingreep om de orde te herstellen.

"Het leger van de Sovjet-Unie valt met tanks een Oost-Europese stad binnen om de "orde" te herstellen.

Bron 8: Memo

Bekijk bron 9 en beantwoord de vragen 22 en 23.

Bron 9: EBA

1 p ■ 22. Wat is de kritiek van de tekenaar op president Johnson?

A. Dat president Johnson het leger vrij spel geeft in het conflict in Vietnam.
B. Dat president Johnson niet genoeg troepen stuurt naar Vietnam.
C. Dat president Johnson een einde wil maken aan het conflict in Vietnam.
D. Dat president Johnson het Congres heeft bedrogen.

1 p ■ 23. Wanneer escaleerde de oorlog in Vietnam?

A. vanaf het moment dat de Amerikaanse regering gevechtstroepen stuurde
B. vanaf het moment dat de Fransen bij Dien Bien Phu werden verslagen
C. vanaf het moment dat de eerste Amerikaanse militaire adviseurs naar Vietnam gingen
D. vanaf het moment dat Johnson tot president gekozen werd

In 1985 werd Gorbatsjov leider van de Sovjet-Unie. Hij wilde de economie veranderen, het communisme verbeteren en kwam met de perestrojka.

1 p ■ 24. Wat hoort bij de perestrojka?

A. Glasnost, democratisering en Stasi
B. Democratisering, ontwapening en Ospolitiiek
C. Ontwapening, vrijetijdseconomie en democratisering
D. Vrijmarktconomie, glasnost en bewapeningswedloop

2 p □ 25. Schrijf twee (2) oorzaken op waarom het systeem van planeconomie van de Sovjet-Unie niet goed heeft gewerkt.

1 p ■ 26. Waarom plette Duitsland na de eenwording voor een nauwere samenwerking tussen de Europese landen(EU)?

A. omdat Duitsland hiermee de kans zag om de Verenigde Staten te overtreffen
B. omdat Duitsland hiermee oorlog tussen Europese landen kon voorkomen
C. omdat Duitsland Rusland nogsteeds als een bedreiging in Europa zag
D. omdat Duitsland zo meer inwoners kon krijgen

2 p □ 27. Schrijf één gevolg op van zowel glasnost als van perestrojka voor de Sovjet-Unie.

Met de glasnost en perestrojka wilde Gorbatsjov de Sovjet-Unie veranderen.

ARUBA

EXAMEN MAVO

(Tijdvak 1)

2012

Donderdag 31 mei
07.30 – 10.00

GESCHIEDENIS

WERKBLAD

NAAM: _____

SCHOOL: _____

EXAMENNUMMER: _____

DE KOUDE OORLOG

1 p ■ 1. _____

2 p □ 2. _____

2 p □ 3. _____

2 p □ 4. _____

1 p □ 5. _____

1 p ■ 6. _____

2 p □ 7. _____

1 p ■ 8. _____

2 p □ 9. _____

2 p □ 10. Weegschaal _____, _____

1 p ■ 11. _____

2 p □ 12. _____

2 p □ 13. _____

- 2 p □ 14. _____

- 2 p □ 15. 1. _____
2. _____
- 1 p ■ 16. _____
- 1 p ■ 17. _____
- 2 p □ 18. _____

- 2 p □ 19. _____

- 2 p □ 20. _____

- 2 p □ 21. 1. _____
2. _____
- 1 p ■ 22. _____
- 1 p ■ 23. _____
- 1 p ■ 24. _____
- 2 p □ 25. 1. _____

2. _____

- 1 p ■ 26. _____
- 2 p □ 27. _____

- 2 p □ 28. _____

1 p □ 29. _____

2 p □ 30. _____

1 p ■ 31. _____

2 p □ 32. 1. _____
2. _____

1 p ■ 33. _____

DE SOCIALECONOMISCHE ASPECTEN VAN DE INDUSTRIALISATIE

2 p ■ 34. 1. _____
2. _____

1 p □ 35. _____

2 p ■ 36. _____ (alleen de juiste nummers opschrijven)

2 p ■ 37. _____

2 p □ 38. Industrialisatie: _____ (alleen de juiste nummers opschrijven)

Urbanisatie : _____

2 p ■ 39. _____ (alleen de juiste nummers opschrijven)

2 p □ 40. _____

2 p ■ 41. I. _____ (vul in: meaning of feit)
II. _____
III. _____
IV. _____

2 p □ 42. _____

2 p □ 43. _____

2 p ■ 44. I. _____ (vul in: juist of onjuist)
II. _____
III. _____
IV. _____

2 p ■ 45. a --- _____ (vul alleen het nummer van het juiste begrip op)
b --- _____
c --- _____
d --- _____

2 p ■ 46. _____ (alleen de juiste nummers opschrijven)

2 p □ 47. 1. _____
2. _____

2 p □ 48. 1. _____
2. _____

2 p □ 49. _____

2 p □ 50. _____

ARUBA

EXAMEN MAVO
(Tijdvak 1)

2012

Donderdag 31 mei

07.30 – 10.00

GESCHIEDENIS

CORRECTIE

DE KOUDE OORLOG

1 p ■ 1. C

2 p □ 2. - Stalin was niet uitgenodigd voor de conferentie van München en wantrouwde daardoor het Westen nog meer.
- De Sovjet-Unie was al in het geheim een niet-aanvalsverdrag aan het onderhandelen met Duitsland.

2 p □ 3. Om Duitsland te verslaan had Groot-Brittannië de steun van de Sovjet-Unie hard nodig.
Een twee frontenoorlog zou Duitsland fataal worden net als in WO I.

2 p □ 4. Broederschap tussen de geallieerden (oost en west) bevorderen.
Om het thuisfront te laten zien dat ze samen hebben gewerkt om Duitsland te kunnen verslaan.
Ze hadden de Russen nodig om Japan te verslaan.

1 p □ 5. Verdeling van Duitsland; herstel na de naziperiode; wereldorganisatie (VN); oorlogsmisdadigers moesten worden gestraft.

1 p ■ 6. B

2 p □ 7. De tekenaar is een voorstander van het Westen. Dit blijkt duidelijk uit de cartoon: Kennedy (lees VS en het Westen) wordt afgebeeld als het vrijheidssymbool, maar de Oost-Duitse president Ulbricht wordt geassocieerd met dood (de galg in zijn hand) en terreur (de zweep in zijn rechterhand).

1 p ■ 8. A

2 p □ 9. De spotprent is gemaakt door iemand uit het Westen. Dit blijkt uit het feit dat (a) het communisme wordt voorgesteld als arm en achtergesteld ten opzicht van het Westen; (b) het Westen (democratie) wordt als welvarend beschouwd in vergelijking met het Oostblok (=communisme), dat als achtergesteld wordt beschouwd.

2p □ 10. Weegschaal B, want weegschaal A geeft de verhouding aan bij het begin van de Tweede Wereldoorlog. Tijdens de Koude Oorlog was er sprake van een machtsverwicht tussen de VS en haar bondgenoten en de Sovjet-Unie en haar bondgenoten.

1 p ■ 11. A

2 p □ 12. De Europeanen konden niet dat geld machines en voedsel kopen in de VS.
Ook moesten zij hun eigen producten verkopen aan de VS om zo aan dollars te komen.
De schuld moest in dollars terugbetaald worden.

2 p □ 13. - In de westelijke zones konden de fabrieken hun producten verkopen voor prijzen die bepaald werden door vraag en aanbod. In de oostelijke zone werden alle fabrieken en landbouwbedrijven eigendom van de staat en moesten hun producten voor lage prijzen verkopen aan de SU.
- Oost-Duitsland moest veel geld betalen aan de SU als vergoeding voor de oorlogsschade, ontevreden bevolking en stakingen. West-Duitsland maakte gebruik van de Marshall-hulp.

2 p □ 14. De Berlijnse Muur werd gebouwd om te verhinderen dat Oost-Duitsers naar het Westen konden vluchten.

2 p □ 15. - Families werden gehinderd in hun contacten met elkaar.
- Fabrieken in West-Berlijn misten hun Oost-Duitse arbeiders en veel Oost-Duitse fabrieken misten de grondstoffen uit West-Duitsland die ze nodig hadden om producten te maken.

1 p ■ 16. C

1 p ■ 17. D

2 p □ 18. De Trumanleer moest er voor zorgen dat de gevreesde "domino theorie" niet zou kunnen plaatsvinden. De Trumanleer is m.a.w. een soort "containment" politiek, een politiek gericht op het voorkomen dat een land communistisch wordt.

2 p □ 19. Oost-Europa werd voor het Westen afgesloten als door een ijzeren gordijn. Dit verwijzend naar de kilometers lange rollen prikkeldraad, wachtposten en mijnenvelden bij de grenzen tussen de Oost-Europese en de West-Europese landen.

2 p □ 20. De oorzaak was de Blokkade van Berlijn door de Sovjet-Unie.

2 p □ 21. Oost-Duitsland, Hongarije en Tjecho-Slowakije

1 p ■ 22. A

1 p ■ 23. A

1 p ■ 24. C

2 p □ 25. (1) Vraag en aanbod waren niet op elkaar afgestemd.
(2) Kwaliteit was geen prioriteit. De export was hierdoor ook laag.
(3) Hardwerken werd niet beloofd.

1 p ■ 26. B

2 p □ 27. – Door glasnost werden de volken in het Oostblok kritischer en eisten democratisering van het bestuur. De Sovjet-Unie zelf viel uiteen.
– Door perestrojka stegen de prijzen, ontstonden er tekorten in de SU.

2 p □ 28. De Cuba-crisis

1 p □ 29. mogelijkheid 4: een blokkade instellen

2 p □ 30. Zuid-Vietnam werd onder de voet gelopen door Noord-Vietnamese troepen.
Zuid-Vietnam werd ook communistisch.

1 p ■ 31. B

2 p □ 32. – de wandaden begaan door VS soldaten.
– de als maar groter wordende groep Amerikaanse soldaten die tijdens de oorlog sneuvelden
– De rol van de media; De oorlog was uitzichtloos.

1 p ■ 33. D

DE SOCIAALECONOMISCHE ASPECTEN VAN DE INDUSTRIALISATIE

2 p ■ 34. – Grote bedrijvigheid op de landbouwgronden; armzalige woningen, drukke goedere markten.

1 p □ 35. Uit de koloniën konden de fabrikanten goedkoop grondstoffen halen en dienden de koloniën tevens als afzetmarkt.

2 p ■ 36. 3, 6

2 p ■ 37. Textielnijverheid (spinnen of weven)

2 p □ 38. Industrialisatie: 3, 4 (½ p. voor elk goed antwoord)
Urbanisatie : 1,5

2 p ■ 39. 1, 2, 3, 4, 6 (2 goed = ½ p, 3 goed = 1 p, 4 goed is 1½ p, 5 goed = 2 p.)

2 p □ 40. De kolonisten trokken steeds verder naar het westen en eisten meer land op van de indianen.

2 p ■ 41. I. feit (½ p. voor elk goed antwoord)
II. feit
III. feit
IV. mening

2 p □ 42. Harriet wilde het zware leven en de slechte behandeling, die de slaven kregen, kenbaar maken aan het volk en de regering om zodoende verbetering voor de slaven te bewerkstelligen.

2 p □ 43. Overal werden wegen aangelegd en langs die wegen kwamen horecabedrijven als paddenstoelen uit de grond (hotels, motels, restaurants, fastfoodbedrijven.)

2 p ■ 44. I onjuist
II. onjuist
III. onjuist
IV. juist

2 p ■ 45. a --- 6
b --- 1
c --- 5
d --- 3.

2 p ■ 46. 2, 3, 4, 6 (½ p. voor elk goed antwoord)

2 p □ 47. - Aruba kreeg een eenzijdige economie
- de landbouw ging ten onder
- de bevolking werd groter, waardoor er een grote economische bedrijvigheid ontstond.

2 p □ 48. - Door de industrialisatie kwam de traditionele Arubaanse samenleving ten einde. Engeland behield zijn identiteit en cultuur.
- De Engelse samenleving had voldoende arbeidskrachten voor de vele fabrieken die opkwamen, terwijl hier op Aruba krachten uit het buitenland gehaald moest worden voor de vele vacatures.

2 p □ 49. Het was een gevolg van de komst van de olie-industrie omdat hierdoor toeleveringsbedrijven ontstonden die inspielden op de grote vraag en behoeften van de olieraffinaderij en haar werknemers.

2 p □ 50. Door de olie-industrie werd de vraag naar allerlei goederen groot. De handel werd hierdoor enorm gestimuleerd en dit leidde tot een enorme bloei van de handel op Aruba.